

Tot 24 februari 2002
**Kelders van Cureghem.
 Slachthuizen en Markten van Anderlecht**

DUITSE KITSCH IN HET SLACHTHUIS

Een beetje rare titel misschien.

Niet erg respectvol, ik weet het.

Körperwelten is dan ook een beetje een rare tentoonstelling en ook niet erg respectvol. Al is het dan misschien om andere redenen dan u tot hiertoe in de pers kon lezen.

Je zou kunnen verwachten dat een tentoonstelling die tot hiertoe meer dan 7 miljoen bezoekers heeft getrokken, ondersteunt wordt door een logistiek team dat weet hoe je zo een manifestatie op poten zet, hoe je de te gebruiken zalen inricht en hoe je het publiek daar op een waardige wijze doorheen loodst. Duits, dus grondig en degelijk! Mijn verwachtingen op dat vlak waren dus vrij hoog.

De inkom van de tentoonstelling wordt al van ver aangeduid door twee metalen stellingen op de slachthuizen van Anderlecht, die behangen zijn met zeilen met daarop het ondertussen bekende plastinaat van 'de Ruiter'.

Via een waanzinnig breed gangpad daal je af naar de Kelders van Cureghem en meteen kom je in een andere wereld.

EEN SLORDIGE WERELD

De gang is aan beide zijden afgebakend met lelijk timmerwerk waaraan affiches zijn opgehangen. De kisten waarin de plastinaten werden vervoerd staan tegen de muren geleund en de stapels aangeleverd drukwerk liggen lelijk te wezen in de stapelruimten.

Even dacht ik dat ik per ongeluk de dienstingang had genomen, maar dat bleek niet zo te zijn. Benieuwd hoe die erbij ligt.

Maar goed, wat verder kom je dan aan de kassa's en gaat het allemaal gebeuren.

Eindelijk lijken kijken, want hoe je het draait of keert, dat is waar de mensen voor komen. En dat is ook de reden dat ik hier ben. Iets anders beweren zou wel heel hypocriet zijn. Dus in de eerste val ben ik al met beide ogen open getrap.

Eens binnen krijg je eerst wat skeletten en schedels te zien alvorens de eerste plastinaten worden getoond.

Ja, je staat naar lijken te kijken en bij de eerste twee preparaten ben je er ook danig van onder de indruk. Je doet dit tenslotte niet elke dag. Maar na 10 minuten is dat over en vraag je je af waar al die heisa nu eigenlijk om gaat.

Maar daar wil ik het nu even niet over hebben.

GESTALTEPLASTINAAT
 MET HUID
 © FOTO INSTITUUT
 VOOR PLASTINATIE,
 HEIDELBERG

PLASTINAAT VAN
 BEUYS?
 © FOTO INSTITUUT
 VOOR PLASTINATIE,
 HEIDELBERG

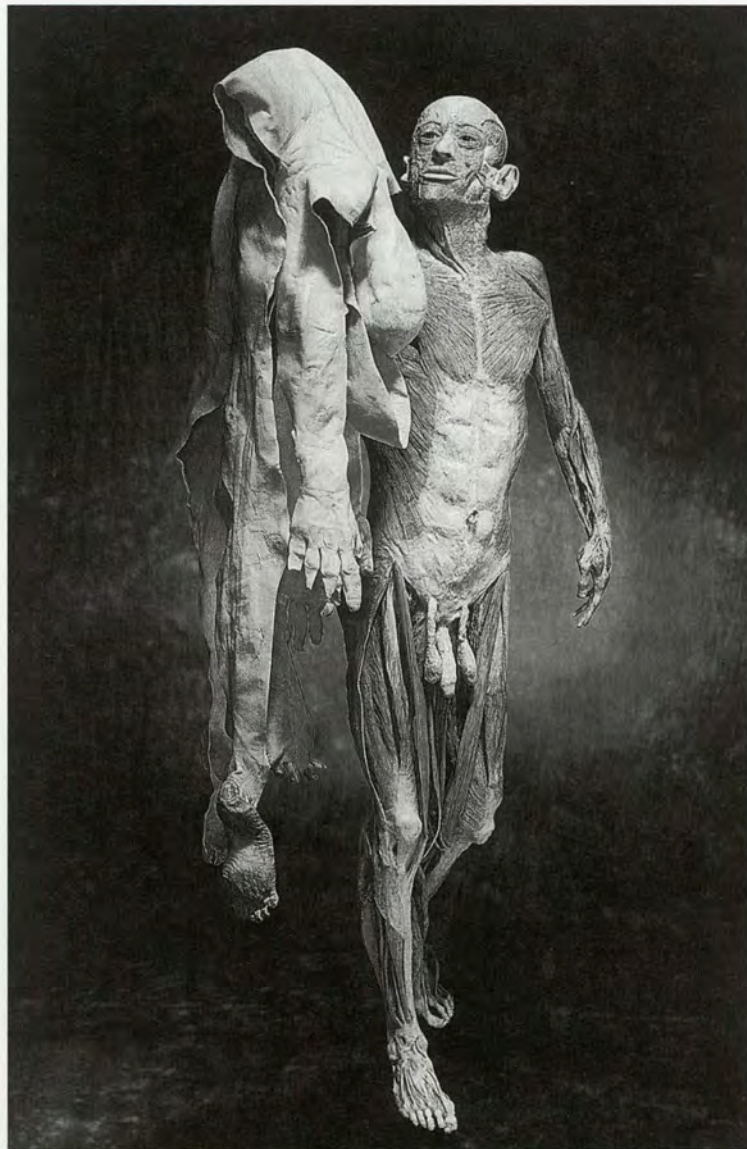
KIJKEN NAAR LIJKEN
 © FOTO INSTITUUT
 VOOR PLASTINATIE,
 HEIDELBERG

**Kelders van Cureghem.
 Slachthuizen
 en Markten van Anderlecht**

Ropsy Chaudronstraat 24
 B-1070 Anderlecht-Brussel

tel. 02/528.19.00, fax: 02/528.19.20
 info@plastination.com
 www.koerperwelten.com
 dagelijks van 9 tot 23 u
 11 € (440 BEF) - 8 € (320 BEF) -
 5 € (200 BEF)

De bezoeker dient een parcours te volgen dat afgebakend is door middel van linten en dat je in grote lussen doorheen de kelder gidst. Helemaal waterdicht is deze afbakening niet zodat je sommige mensen raar ziet opkijken als er ineens achter een plastinaat een levende opduikt die een kortere weggenomen heeft. Temidden dit alles zijn een soort van eilandjes gemaakt die bestaan uit gigantische planten en keien. Kwestie van sfeer te scheppen. Temidden van zware gewelven, laaghangende spots en storende wegwijzers valt zoiets niet mee.

Die wegwijzers, een soort van metalen paaltjes met daarop de aanduiding waar zich wc, bar en uitgang bevinden, zijn een belevenis op zich. Ze staan meestal heel erg tactisch opgesteld.

Zo kan je naast de kast met de levercirrose-plastinaten het bordje zien staan dat je de richting van de bar weergeeft! Humor, ongetwijfeld!

DE SCHAKER
© FOTO INSTITUUT VOOR
PLASTINATIE, HEIDELBERG

Een mens, en zekere een leek, wil ook al wel es vernemen waar hij nu eigenlijk naar kijkt en dan weet je als (Nederlandstalige) bezoeker even niet wat je meemaakt! Naast elk plastinaat hangen bordjes met uitleg, of althans, dat is de bedoeling. Maar de vertaling van het Duits naar het Nederlands is zo beschamend slecht en er staan zoveel schrijffouten in deze teksten dat je het na een tijdje gewoon opgeeft. Bovendien is de manier waarop deze teksten tussen de plastinaten zijn geplaatst gewoon beneden alle peil. Slordig neergezette bordjes of slecht leesbare, schuin afgedrukte fotokopieën, tekstpaneeltjes die tegen het plastinaat aan staan gedrukt, het is allemaal aanwezig. Kadertjes met info aan de muren hangen vaak schuin en zijn gewoon vuil.

Ook maakt het geheel een afgeleefde indruk. Vele kasten hebben krassen of barsten; die 7 miljoen voorgangers hebben hun sporen achtergelaten.

Opeens bekwam me een wrang gevoel. Dit klopt niet en je weet niet eens waarom. Hier zit ergens een heel erg goedkoop kantje aan. Even verder werd dat pijnlijk duidelijk.

Zoals elk anatomisch kabinet dat zichzelf respecteert is ook hier het griezelhoekje aanwezig.

Een bordje waarschuwt je dat in dit gedeelte dingen te zien zijn die op het gevoel van de toeschouwer kunnen werken.

Dat is zacht uitgedrukt.

De zaal bevat twee grote glazen kasten waarin plastinaten van foetussen te zien zijn. In de ene kast de verschillende leeftijden en ontwikkelingsfasen van een menskind, in de andere verschillende plastinaten met afwijkingen.

Het zijn niet de misvormde mensjes die afstotend zijn, het is de manier waarop ze getoond worden. In de kijkkasten staat een draaiend platform waarop de foetussen langzaam ronddraaien. Plat voyeurisme is dit, om niet goed van te worden.

In het Engels heet zoiets een freakshow. Op de Sinkse voor zie je dergelijke dingen ook.

Ineens moest ik het wel toegeven: dit gaat om geld. Om niets anders. Dit is een plat commerciële boel die draait op valse sentimenten en op de sensatiezucht van de mensen. Het oude trucje: lok een controversie uit en de mensen komen massaal kijken. En wie kritiek geeft is ouderwets of jaloers dat hij hier zelf niet op gekomen is.

En ja, ook ik ben er met open ogen ingelopen.

Ik was halverwege de tentoonstelling en had er genoeg van.

Alles begon me te storen, te ergeren, hier klopte niets van.

Het plastinaat van de 'zwemster' (compleet met kabbelend water op de achtergrond!), de planten, de goedkope en lelijke illustraties die naast sommige stukken waren opgehangen.

Alsof een reproductie van Leonardo Da Vinci het geheel meer grandeur kan geven. Alsof 17de en 18de eeuwse gravures dit circus kunnen rechtvaardigen. Alsof dit ook maar iets met kunst en cultuur te maken heeft.

Want een circus, dat is het. 'Kom kijken, dit wilde U altijd al zien!!!!!!' Big Brother, maar deze keer met lijken.

HET PUBLIEK GEEFT ER ALLEMAAL NIET OM

Het komt kijken en zo te zien beviel het hen wel. Zo erg zelfs dat ik een groepje grappen hoorde maken over de plastinaten en ze regelmatig in luid lachen uitbarstten. Niemand leek zich daaraan te storen. Ook niet toen de leukste van het gezelschap zover ging zijn hand in de buik van de zwangere vrouw te stoppen ...

Het wrange gevoel dat ik had werd toen nog wranger.

Moet dit echt kunnen?

Over de plastinaten en de gebruikte techniek niets dan lof, het is nu eenmaal indrukwekkend. Maar bij de manier waarop er met deze 'mensen' omgesprongen wordt kan je veel vraagtekens plaatsen. De rechtvaardiging dat alle gebruikte donoren zélf de toestemming hebben gegeven hiertoe is wel héél zwakjes. Alsof iemand kan inschatten wat er na 5 jaar met zijn of haar lijf gebeurt. Ik zeg het niet graag maar soms, niette vaak, moet je na lang nadenken al eens iemand tegen zichzelf beschermen.

Misschien moet dat maar eens met Gunther Von Haagens zelf gebeuren. De man meet zich een imago aan dat niet deugt.

Als een pseudo Joseph Beuys. In de video zie je hem een plastinaat prepareren met de hoed op die hij altijd draagt! Sta mij toe aan zo iemand te twijfelen.

Anatomie als showbusiness?

DE HARDLOPER
© FOTO INSTITUUT VOOR
PLASTINATIE, HEIDELBERG

SIAMESE TWEELING
© FOTO INSTITUUT VOOR
PLASTINATIE, HEIDELBERG

Als de man dan nog citaten van bezoekers in de catalogus opneemt om zijn 'kritische' zin te tonen, en je leest: 'Waarom zijn er geen plastinaten van de coïtus te zien, hoe moet ik hier mijn kinderen voorlichten?', dan kan je daar op zijn minst zware bedenkingen bij hebben. Ook bij die bezoekers trouwens.

Ook een goeie is: 'Sinds ik van de plastinatiemethode weet, zie ik mijn dood absoluut rustig tegemoet'. Ja, hallo? 'Minachting van het menselijk leven is veel te zwak uitgedrukt. Deze tentoonstelling heeft de grenzen van het smakelijke allang overschreden en is ethisch niet te rechtvaardigen. Waarom is zoiets niet strafbaar?' schreef een zekere Christine op de website. Omdat slechte smaak niet strafbaar is, beste Christine.

Dit deugt allemaal voor geen meter. Hier klopt geen bal van. Toon deze plastinaten in een serene omgeving met een degelijke begeleiding maar sluit deze kijkbarak. Het enige wat nog ontbreekt is dat je stukjes plastinaat in de shop kan kopen, en ongetwijfeld breng ik nu nog iemand op ideeën ook!

Dit heeft niets te maken met 'voorlichten van de massa' en 'anatomie voor leken'. Anatomie is niet voor leken, maar daar staat al niemand meer bij stil. Het is populair om de tegenstanders af te doen als conservatieve gefrustreerde wetenschappers die het publiek bewust dom willen houden.

Aan de reacties die ik van dat publiek mocht horen is het daar zelf heel goed toe in staat.

Deze tentoonstelling is smakeloos, lelijk en plat commercieel.

En dat komt niet door de lijken. Het komt door hoe er met hen omgesprongen wordt.

Kitsch, dat is het. Duitse kitsch in Brussel.

In het slachthuis.

MICHEL PEETERS

